

**T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ
BAKANLIĞI**

Atık Yönetimi Yönetmeliği

HBCD Projesi Çalıştayı, İstanbul, 17 Ocak 2024

Mehmet AKA

Uzman Maden Mühendisi

Atık Tanımı

2872 Çevre Kanunu

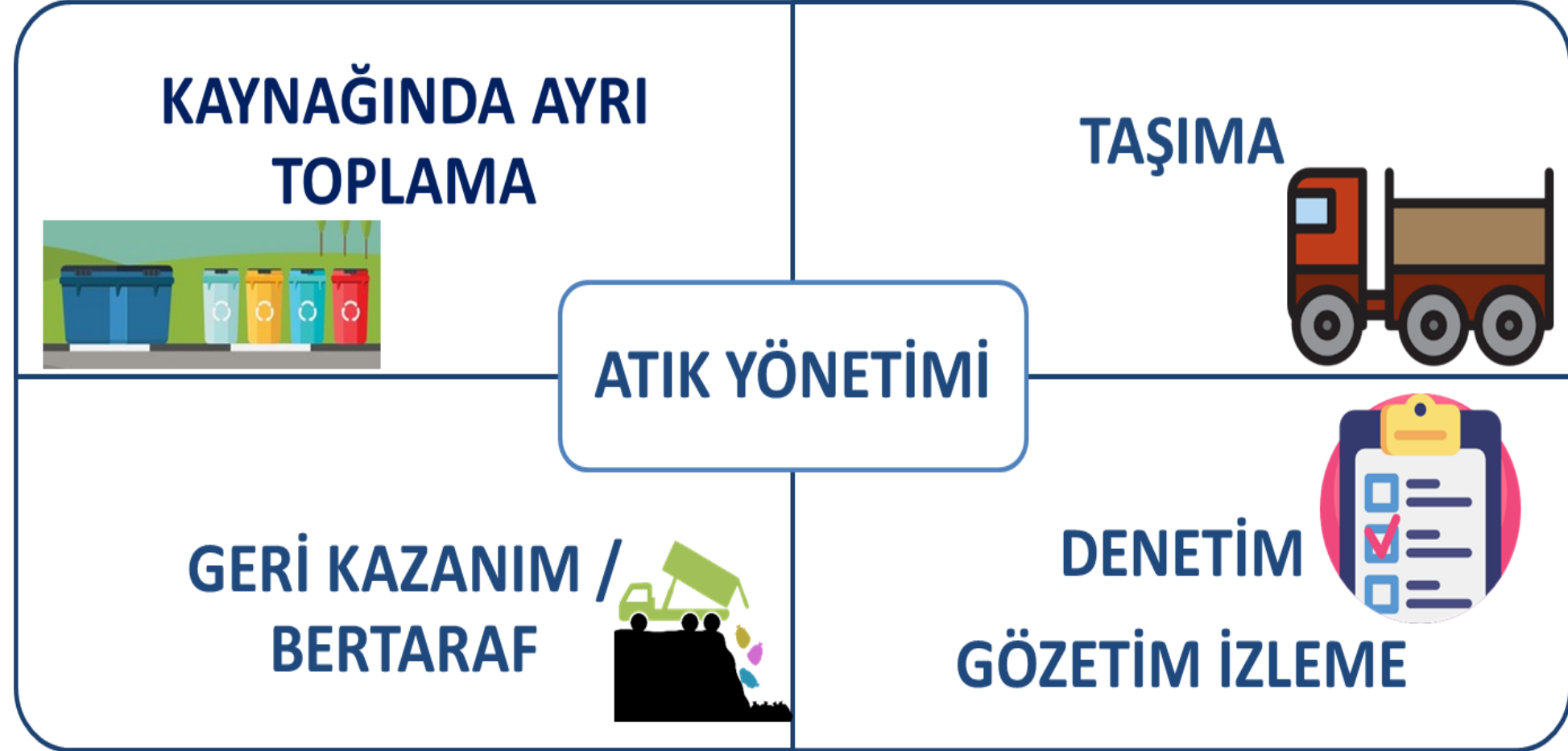
- Herhangi bir faaliyet sonucunda oluşan, çevreye atılan veya bırakılan her türlü madde

Atık Yönetimi Yönetmeliği

- Üreticisi veya fiilen elinde bulunduran gerçek veya tüzel kişi tarafından çevreye atılan veya bırakılan ya da atılması zorunlu olan herhangi bir madde veya materyal

Atık Yönetimi

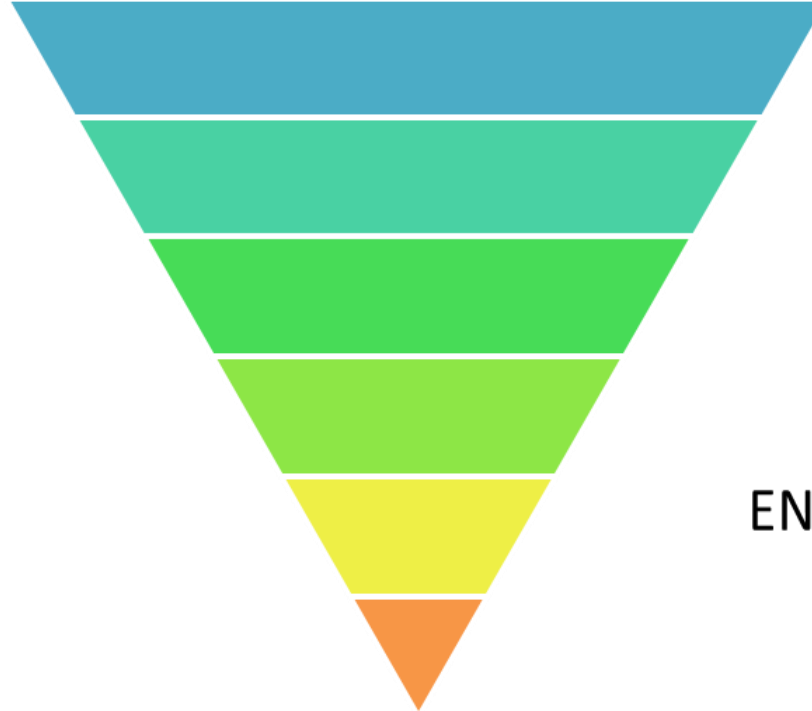

Atık Yönetimi Hiyerarşisi

En Öncelikli Seçenek

En Son Seçenek

ÖNLEME

AZALTMA

TEKRAR KULLANIM

GERİ DÖNÜŞÜM

ENERJİ GERİ KAZANIMI

BERTARAF

Atık Mevzuatı

YÖNETMELİK

- Atık Yönetimi Yönetmeliği
- Tıbbi Atıkların Kontrolü Yönetmeliği
- Ambalaj Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği
- Atık Yağların Kontrolü Yönetmeliği
- Atık Pil ve Akümülatörlerin Kontrolü Yönetmeliği
- Bitkisel Atık Yağların Kontrolü Yönetmeliği
- Hafriyat ve İnşaat Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği
- PCB ve PCT'li Atıkların Kontrolü Yönetmeliği
- Ömrünü Tamamlamış Lastiklerin Kontrolü Yönetmeliği
- Ömrünü Tamamlamış Araçların Kontrolü Yönetmeliği
- Elektrikli ve Elektronik Eşyalarda Bazı Zararlı Maddelerin Kullanımının Sınırlanmasına Dair Yönetmelik
- Maden Atıkları Yönetmeliği
- Atıkların Düzenli Depolanmasına Dair Yönetmelik
- Atıkların Yakılmasına İlişkin Yönetmelik
- Sıfır Atık Yönetmeliği

TEBLİĞ

- Atık Ara Depolama Tesisleri Tebliği
- ATY, Ek Yakıt ve Alternatif Hammadde Tebliği
- Tanker Temizleme Tesisleri Tebliği
- ÖTA Tebliği
- Mekanik Ayırma, Biyokurutma Ve Biyometanizasyon Tesisleri İle Fermente Ürün Yönetimi Tebliği
- Kompost Tebliği
- Atık Getirme Merkezi Tebliği
- Atıkların Karayolunda Taşınmasına İlişkin Tebliğ

Atık Yönetimi Yönetmeliği (AYY)

Atık Çerçeve Direktifi
(2008/98/AT)

ATIK YÖNETİMİ YÖNETMELİĞİ

02.04.2015 tarih ve 29314 sayılı Resmi Gazete

Atık Listesinin Oluşturulmasına Dair
Komisyon Kararı
(2000/532/EC, 03/05/2000)

AYY (Kapsam)

Kapsam

- Ek-4 Atık Listesi
- Elektrikli ve elektronik eşya, ambalaj, araç, pil ve akümülatör ürünleri (Gen. Üret. Sorum.)

Kapsam Dışı

- Atmosfere salınan gaz emisyonlar
- Radyoaktif atıklar
- Atıksular
- Kullanılamaz durumdaki patlayıcıları ve atıklar
- Kontamine olmamış hafriyat toprağı
- Kazılmamış kirlenmiş (yerinde) toprak
- Hayvan kadavralarını, tarımsal amaçlı kullanılan hayvansal dışkı hayvansal yan ürün, biyokütle (Tarım Bak.)
- Deniz yetki alanında gemilerden kaynaklanan atıklar

AYY (İçerik/Başlıklar)

Atık Tanımı

Bakanlığın
Görevleri

İl
Müdürlüğünün
Görevleri

Belediyelerin
Görevleri

Atık
Üreticisinin
Görevleri

Atık İşleme
Tesisinin
Görevleri

Yetkilendirilmiş
Kuruluş

Geçici
Depolama

Bildirim ve
Kayıt Tutma

AYY (Yükümlülükler)

KAYIT TUTMA

Atık üreten tesis ve işletmeler ile bertaraf ve geri kazanım işlemlerini yapan kişi, kurum ve kuruluşlar kayıt tutmakla yükümlüdürler.

- atık türü,
- atığın kod numarası,
- atık miktarı,
- atığın kaynağı,
- gönderildiği geri kazanım/bertaraf tesisi,
- taşıma şekli,
- atığın geri kazanım/bertaraf şekli,

LİSANS ALMA

Atık bertarafı ve geri kazanımı yapan gerçek ve tüzel kişiler Bakanlıktan lisans almakla yükümlüdürler.

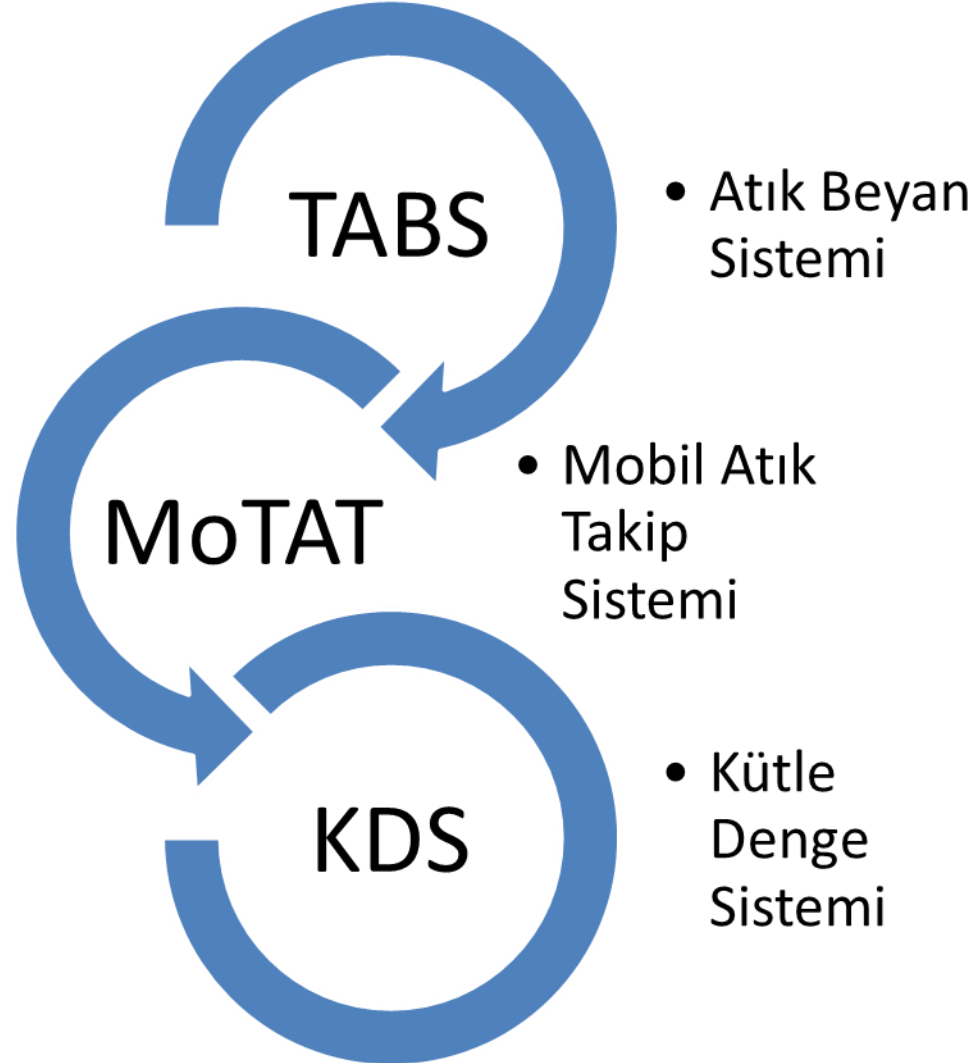
TAŞIMA LİSANSI

Atık toplama ve/veya taşıma işlerini yapan kişi, kurum veya kuruluşlar il müdürlüklerinden taşıma lisansı almakla yükümlüdürler.

Atık Yönetimi Uygulaması (ecbs.cevre.gov.tr)

AYY (Yükümlülükler)

Yükümlülük

Mali sorumluluk sigortası

Tehlikeli atıkların toplanması, taşınması, ara depolanması, geri kazanımı, yeniden kullanılması, bertarafı ve prosesten kaynaklanan tehlikeli atıkların geçici depolanması faaliyetlerinde bulunanlar, faaliyetleri nedeniyle oluşacak bir kaza dolayısıyla üçüncü şahıslara ve çevreye verebilecekleri zararlara karşı **tehlikeli atık mali sorumluluk sigortası** yaptırmak zorundadırlar.

Muafiyet

Mali sorumluluk sigortası

Tehlikesiz atıklar

Genel bütçeli kamu idareleri

Ana faaliyet konusu dışındaki tehlikeli atıklar (kartuş, floresan vb.)

AYY (Yükümlülükler/Atık Yönetim Planı)

- **Atık Üreticileri**, üç yıllık Atık Yönetim Planını hazırlayarak Valilikten onay alır.
- **Mahalli İdareler**, evlerden kaynaklanan tehlikeli atıkların yönetimine ilişkin planlarını Mahalli Çevre Kuruluna sunar.
- **Valilik**, atık üreticisinin ve belediyenin atık yönetim planlarını esas alan 3 yıllık “İl Tehlikeli Atık Yönetim Planını” hazırlayarak Bakanlığa sunar.
- **Bakanlık**, ulusal/bölgesel atık yönetim planlarını hazırlar.

AYY (Geçici Depolama)

- Geçici depolama: Atıkların, atık üreticisi tarafından işleme tesislerine ulaştırılmadan önce üretildikleri yerde güvenli bir şekilde bekletilmesi
 - Tesis içinde veya üreticiye ait il müdürlüğüne uygun görülen bir alanda
 - Tehlikeli atık üretimi ≥ 1000 kg/ay alan için il müdürlüğünden izin alınır
 - Geçici depolama alanı için AYY'nin 16. maddesi uyarınca atık miktarına bakılmaksızın tehlikeli atık mali sorumluluk sigortası yapılır
 - Tehlikeli atık 6 ay, tehlikesiz atık 1 yılı geçmemek üzere geçici depolanabilir

AYY (Yasaklar)

Kirletme yasağı

- Atıkların **izin verilen** tesisler dışında geri kazanılması, bertaraf edilmesi ve/veya ettirilmesi;
- Atıkların toprağa, denizlere, göllere, akarsulara ve benzeri alıcı ortamlara dökülmesi, dolgu yapılması ve depolanması suretiyle çevrenin kirletilmesi, yasaktır.

İthalat yasağı

- **Tehlikeli atıkların**, serbest bölgeler dahil Türkiye Cumhuriyeti Gümrük Bölgesine girişi yasaktır.

AYY (Ekleri)

EK-1

Atık kodu
belirleme
hiyerarşisi

Atık Listesi
Açıklamaları:
(*), (A) ve
(M)

EK-2/A

BERTARAF

D1-D15

EK-2/B

GERİ
KAZANIM

R1-R13

EK-3/A

TEHLİKELİLİK
ÖZELLİKLERİ

H1-H15

EK-3/B

TEHLİKELİLİK
EŞİK
DEĞERLERİ

EK-4

ATIK
LİSTESİ

AYY (EK-1 Atık Kodu Belirleme Hiyerarşisi)

1

- 01'den 12'ye ya da 17'den 20'ye kadar olan bölümlerde atığın kaynağı ve bu atığa uygun altı haneli atık kodu belirlenir.

2

- Bu bölümlerde uygun bir atık kodu bulunamaz ise 13, 14 ve 15 inci bölümler incelenir.

3

- Bu bölümlerde de uygun bir atık kodu bulunamaz ise atık, 16 ncı bölüme göre değerlendirilir.

4

- Eğer atık, 16 ncı bölümde de yer almıyorsa, atık listesindeki ana faaliyet konularına uygun olan ve son iki hanesi «99-başka türlü tanımlanamayan atıklar» olan uygun atık kodu Bakanlığın onayı ile kullanılır.

AYY (EK-1, * , A, M Açıklamaları)

- (*) işaretli olanlar tehlikeli atıktır.
- Atık Listesinde (A) işaretli atıklar analiz yapılmadan doğrudan tehlikeli atık sınıfına girer.
- Atık Listesinde (M) işaretleri atıklar tehlikeli olma olasılığı bulunan atıklardır. Analiz sonucuna göre tehlikeli veya tehlikesiz olarak tanımlanır. (Tübitak-MAM, DEÜ Çevre)
- Bunların dışındakiler analiz yapılmadan doğrudan tehlikesiz atıktır.

AYY ek-3/B analizi geçerliliği 5 yıldır (üretim prosesi, hammadde/katkı malzemesinde değişiklik yoksa)!

AYY (EK-3 Tehlikelilik Özellikleri & Eşik Değerler)

EK-3/A

TEHLİKELİ KABUL EDİLEN ATIKLARIN ÖZELLİKLERİ

- H1 Patlayıcı
- H2 Oksitleyici
- H3-A Yüksek oranda alevlenir
- H3-B Alevlenir
- H4 Tahriş edici
- H5 Zararlı
- H6 Toksik
- H7 Kanserojen
- H8 Aşındırıcı (Korozif)
- H9 Enfeksiyon yapıcı
- H10 Üreme sistemine toksik
- H11 Mutajenik
- H12 Havayla, suyla veya asitle temasında toksik veya aşırı toksik gazları üreten maddeler
- H13 Hassaslaştırıcı
- H14 Ekotoksik
- H15 Atıldığında veya başka bir madde üretirken, örnek olarak süzüntü suyu, yukardaki özelliklerden birini gösteren madde ve preparatlar

EK-3/B

TEHLİKELİ ATIK EŞİK KONSANTRASYONLARI

- a) Parlama noktası ≤ 55 °C,
- b) Yüksek seviyede zehirli olarak sınıflandırılan bir ya da birden fazla maddedeki toplam konsantrasyonun $\geq 0,1$ olması,
- c) Zehirli olarak sınıflandırılan bir ya da birden fazla maddedeki toplam konsantrasyonun ≥ 3 olması,
- ç) Zararlı olarak sınıflandırılan bir ya da birden fazla maddedeki toplam konsantrasyonun ≥ 25 olması,
- d) R35'e göre aşındırıcı olarak sınıflandırılan bir ya da birden fazla maddedeki toplam konsantrasyonun ≥ 1 olması,
- e) R34'e göre aşındırıcı olarak sınıflandırılan bir ya da birden fazla maddedeki toplam konsantrasyonun ≥ 5 olması,
- f) R41'e göre tahriş edici olarak sınıflandırılan bir ya da birden fazla maddedeki toplam konsantrasyonun ≥ 10 olması,
- g) R36, R37 ve R38'e göre tahriş edici olarak sınıflandırılan bir veya daha fazla maddedeki toplam konsantrasyonun ≥ 20 olması,
- ğ) Kategori 1 ya da 2'de kanserojen etkisinin olduğu bilinen bir maddelerdeki toplam konsantrasyonun $\geq 0,1$ olması,
- h) Kategori 3'de kanserojen etkisinin olduğu bilinen bir maddedeki toplam konsantrasyonun ≥ 1 olması,
- ı) R60 ya da R61'e göre üreme yetisini azaltıcı olarak sınıflandırılan Kategori 1 ya da 2 maddesindeki konsantrasyonun $\geq 0,5$ olması,
- i) R62 ya da R63'e göre üreme yetisini azalttığı özelliği ile sınıflandırılan kategori 3 maddesindeki konsantrasyonun ≥ 5 olması
- j) R46'ya göre kalıtsal değişikliklere yol açıcı olarak sınıflandırılan Kategori 1 ya da 2 maddesindeki konsantrasyonun $\geq 0,1$ olması,
- k) R40'a göre kalıtsal değişikliklere yol açıcı olarak sınıflandırılan Kategori 3 maddesindeki konsantrasyonun ≥ 1 de olması

26/12/2008 tarihli ve 27092 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Tehlikeli Maddelerin ve Müstahzarların Sınıflandırılması, Ambalajlanması ve Etiketlenmesi Hakkında Yönetmelik **H (etiketleme işareti, ek-4)**, **R (risk durumu, ek-5)**

AYY (EK-4 Atık Kodları)

842 Atık Kodu

Muallak
(*M)

408

Tehlikeli Atık

434

Tehlikesiz Atık

AYY (Atık Kodlama Sistemi)

Altı haneli atık kodu : xx yy zz(*)

- Atıklar, altı haneli kodlar (iki haneli ve dört haneli bölüm başlıkları) ile tanımlanmışlardır.

Atık Kategorisi

Atık Tanımı

- **XX YY ZZ**
 - **XX**
 - **YY**
 - **ZZ**
 - *****
- Atık A**
Bölüm (01'den 20'ye kadar)
Alt bölüm (01'den en fazla 14'e kadar)
Listeleme (01'den en fazla 41 ve 99'a kadar)
Tehlikelilik işareti

- Atıklar ile ilgili yapılacak bütün çalışmalarda, atığın tanımına karşılık gelen altı haneli atık kodunun tam olarak kullanılması zorunludur.

AYY (EK-4 Atık Kodu Listesi/Örnek)

01	MADENLERİN ARANMASI, ÇIKARILMASI, İŞLETİLMESİ, FİZİKİ VE KİMYASAL İŞLEME TABİ TUTULMASI SIRASINDA ORTAYA ÇIKAN ATIKLAR	
01 01	Maden kazılarından kaynaklanan atıklar	
01 01 01	Metalik maden kazılarından kaynaklanan atıklar	
01 01 02	Metalik olmayan maden kazılarından kaynaklanan atıklar	
01 03	Metalik Minerallerin Fiziki ve Kimyasal Olarak İşlenmesinden Kaynaklanan Atıklar	
01 03 04*	Sülfürlü cevherlerin işlenmesinden kaynaklanan asit üretici maden atıkları	A
01 03 05*	Tehlikeli madde içeren diğer maden atıkları	M
01 03 06	01 03 04 ve 01 03 05 dışındaki diğer maden atıkları	
01 03 07*	Metalik minerallerin fiziki ve kimyasal işlenmesinden kaynaklanan tehlikeli maddeler içeren diğer atıklar	M
01 03 08	01 03 07 dışındaki diğer tozumsu ve pudramsı atıklar	
01 03 09	01 03 07 dışındaki alüminyum oksit üretiminden çıkan kırmızı çamur	
01 03 99	Başka bir şekilde tanımlanmamış atıklar	

AYY (Atık Kodu Belirleme/Kaynaklar)

Tehlikeli Atıkların Sınıflandırılması Kılavuzu (3 Cilt)

- Atık Listesi
- Sınıflandırma Yöntemleri
- Sınıflandırma Hiyerarşisi
- Analizler
- Atık Bilgi Formları

www.csb.gov.tr/gm/cygm

ABSİS Projesi NACE kodları

Sektörel Atık Rehberleri

- Ağaç, Ağaç Ürünleri ve Mobilya İmalatı Kılavuzu
- Atık Akü Geri kazanım Kılavuzu
- Beyaz Eşya Sanayi Kılavuzu
- Birincil ve İkincil Alüminyum Üretimi Kılavuzu
- Boya Üretimi Kılavuzu
- Boyama Vernikleme Kılavuzu
- Demir Çelik Sanayi Kılavuzu
- Demir Döküm Sanayi Kılavuzu
- Deri Sektörü Kılavuzu
- Döküm Sektörü Kılavuzu
- Galvaniz Kaplama Kılavuzu
- İlaç Sanayi Kılavuzu
- Metal Kaplama Kılavuzu
- Metal Sektörü Kılavuzu
- Organik Bitki Koruma Ürünleri ve Biyosit Üretimi Sektörü Kılavuzu
- Oto Tamirhaneleri Kılavuzu
- Otomotiv Sanayi Kılavuzu
- Petrokimya Kılavuzu
- Petrol Rafinasyonu Kılavuzu
- Tekstil ve Hazır Giyim Sektörü Kılavuzu
- Termik Santraller Kılavuzu

Atık Yönetimi & Polistren Köpük*

ÖTA-Araç Sökümü

- 16 01 21* - 16 01 07'den 16 01 11'e ve 16 01 13 ile 16 01 14 dışındaki tehlikeli parçalar (M)
- Atıkların içerdiği tipik bileşenler; Yalıtım malzemelerinden gelen asbest, diğer yapay elyaf, **sertleştirilmiş plastik köpükler**

İnşaat ve Yıkıntı Atıkları

- 17 06 03* - Tehlikeli maddelerden oluşan ya da tehlikeli maddeler içeren diğer yalıtım malzemeleri (M)
- Atıkların içerdiği tipik bileşenler; sentetik inşaat köpükleri **CFC barındıran köpükler** içerebilir

*Tehlikeli Atıkların Sınıflandırılması Kılavuzu Cilt 2; <https://webdosya.csb.gov.tr/db/cygm/icerikler/c-lt2-20180201134601.pdf>

**T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ
BAKANLIĞI**

TEŞEKKÜRLER

Mehmet AKA

T: (312) 586 30 94

E: mehmet.aka@csb.gov.tr